

บ้านพังสิงห์

อัครชัย ศุกระกาญจน์

๑. ลักษณะทางกายภาพ

บ้านพังสิงห์เป็นหมู่บ้านที่ ๒ ของตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองไปทางทิศใต้ประมาณ ๙ กิโลเมตร ประกอบด้วยกลุ่มบ้าน ๒ กลุ่ม คือ บ้านพังสิงห์ และบ้านกอจันทร์

๑.๑ ขนาดและอาณาเขต

บ้านพังสิงห์มีพื้นที่ประมาณ ๒,๑๕๘ ไร่ มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับบ้านท่าเรือ ตำบลท่าเรือ
ทิศใต้	ติดกับบ้านเกียดกาย ตำบลท่าเรือ

ทิศตะวันออก	ติดกับบ้านท่าวราช ตำบลท่าเรือ
ทิศตะวันตก	ติดกับคลองเสียบ ตำบลช้างซ้าย

๑.๒ ภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของบ้านพังสิงห์ มีลักษณะแตกต่างกันเป็นสองส่วน ส่วนที่เป็นที่ตั้งบ้านเรือนหรือชุมชน มีลักษณะเป็นสันทราย ซึ่งทอดยาวมาจากอำเภอท่าศาลาและอำเภอเมือง ผ่านตำบลท่าเรือลงไปยังอำเภอเฉลิมพระเกียรติและเชียรใหญ่ สันทรายนี้เกิดจากการทับถมของตะกอนทรายที่ถูกคลื่นซัดมาจากทะเล และจากตะกอนดินของภูเขาที่ถูกน้ำพัดมาจากทิศตะวันตกของตัวเมือง ทับถมกันเป็นเวลาหลายศตวรรษ ส่วนพื้นที่ราบลุ่มทางตะวันออกของหมู่บ้าน

เกิดจากการแห้งของน้ำทะเล จึงกลายเป็นที่ราบลาดเอียงลงสู่ทะเล ซึ่งชาวบ้านได้ใช้เป็นพื้นที่ทำนา

ลักษณะดินในบริเวณสันทราย ส่วนใหญ่เป็นดินทรายปนดินร่วน ลึกราว ๑.๐๐-๑.๕๐ เมตร ถัดจากนั้นจึงเป็นดินเหนียวปนทราย ส่วนในบริเวณที่ลุ่มถัดจากสันทรายมีลักษณะเป็นดินเหนียว การระบายน้ำไม่ดี จึงเหมาะแก่การทำนาอย่างเดียว

ลำนํ้าธรรมชาติในหมู่บ้านมีสองสาย สายแรกคือคลองท้าวราช ไหลผ่านทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน และไปบรรจบกับคลองท่าเรือที่บ้านพังสิงห์ (ทุ่งหนองแก้ว) สายที่สองคือ คลองจันทุน (คลองพังสิงห์) ไหลผ่านทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน แล้วไปบรรจบกับคลองท่าเรือที่บ้านท่าเรือ

๒. ลักษณะทางสังคม

ประชากรในบ้านพังสิงห์มี ๒๔๐ ครัวเรือน (มีจำนวน ๑,๔๔๔ คน) ตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณริมทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๔๐๑๗ (นคร-เข็รใหญ่) ในจำนวนนี้ร้อยละ ๖๗.๘ นับถือศาสนาพุทธ ส่วนที่เหลือร้อยละ ๓๓.๒ นับถือศาสนาอิสลาม ประชากรเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้มาแล้วเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ ปี

ในหมู่บ้านมีวัดอยู่วัดหนึ่งคือ วัดพังสิงห์ เป็นวัดมหานิกาย ตั้งเมื่อ พ.ศ.๒๔๖๑ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๓ มีเนื้อประมาณ ๘ ไร่ ส่วนสถานศึกษาระดับประถมศึกษามีอยู่โรงหนึ่งคือ โรงเรียนวัดพังสิงห์ มีเนื้อที่ประมาณ ๙ ไร่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ส่วนบริการทางด้านสาธารณสุขแก่ประชาชน มีสถานีอนามัยในหมู่บ้านคือ สถานีอนามัยบ้านพังสิงห์ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพังสิงห์

๓. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

อาชีพหลักของชาวพังสิงห์คือ อาชีพเกษตรกรรม มีการทำนาปลูกข้าวกันอย่างกว้างขวาง เนื่องจาก

ภูมิประเทศเป็นที่ราบ เนื้อดินไม่ค่อยระบายน้ำ และมีลํ้าคลองธรรมชาติตลอดถึงคลองส่งนํ้าขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วทุกหมู่บ้าน ผลผลิตจากการปลูกข้าวเฉลี่ยประมาณ ๓๒๐ กิโลกรัม/ไร่ นอกจากทำนาแล้วชาวบ้านยังปลูกไม้ผลและพืชผักสวนครัว ได้แก่ มะพร้าว มะนาว แตงกวา ถั่วฝักยาว พริกขี้หนู และผักกาด เป็นต้น ผลผลิตมะนาวได้ปีละประมาณ ๘,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พริกขี้หนูเฉลี่ยประมาณ ๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ใช้งานและสัตว์ปีกเพื่อส่งจำหน่าย ได้แก่ วัว สุกร เป็ด และไก่ เป็นต้น รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรจัดว่าสูงกว่าตำบลข้างเคียง

ส่วนอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ได้แก่ อาชีพค้าขายและอาชีพรับจ้าง เป็นอาชีพรองลงมาจากอาชีพเกษตรกรรมซึ่งมีรายได้เฉลี่ยปีละ ๔๐,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน อาชีพรับจ้างส่วนมากเป็นงานรับจ้างก่อสร้างและงานในโรงงานอุตสาหกรรม รายได้เฉลี่ยปีละ ๓๖,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน

๔. ลักษณะทางคมนาคม

เส้นทางคมนาคมสายหลักที่ใช้เดินทางเข้าออกหมู่บ้าน คือ ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๔๐๑๗ (นครศรีธรรมราช-เข็รใหญ่) ซึ่งเป็นทางหลวงที่เชื่อมต่อไปยังจังหวัดสงขลา จากเส้นทางสายนี้ช่วงกิโลเมตรที่ ๔ ไปจนถึงกิโลเมตรที่ ๖ อยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้านพังสิงห์

ที่กิโลเมตรที่ ๔.๑๕ มีทางแยกที่สามารถลัดไปอำเภอปากพะนังได้ โดยใช้ถนน รพช.หมายเลข นศ. ๓๐๒๒ (บ้านพังสิงห์-บ้านหนองนก) ระยะทาง ๘.๐๗๗ กิโลเมตร ผนวกรวมเป็นแอสฟัลติกคอนกรีตดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ.๒๕๓๙

๕. ประวัติน้ำหมู่บ้าน

ชื่อ 'บ้านพังสิงห์' ได้มาจากชื่อบ่อหรือแอ่งหนองน้ำที่มีในหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านรู้จักและใช้

สภาพพื้นที่ด้านตะวันออกของบ้านพังสิงห์เป็นท้องทุ่งกว้าง พื้นดินเป็นทรายร่วน แต่เดิมเป็นดินตะกอนอันเกิดจากการกวาดของน้ำทะเลในอ่าวไทย

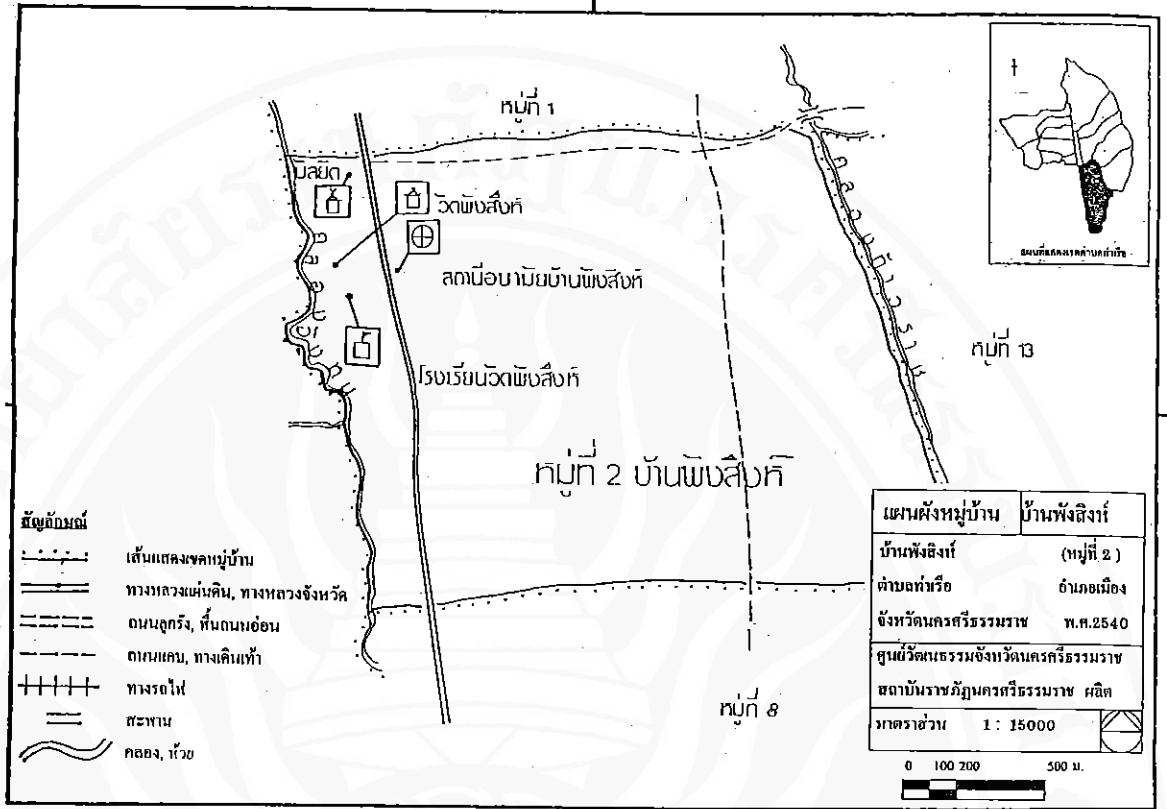
ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จนเป็นที่รู้จักทั่วหมู่บ้าน นายบุญล ภิริมาศ* เล่าว่าพื้นที่บริเวณบ้านพังสิงห์ปัจจุบันมีลักษณะเป็นดินทรายร่วน เกิดจากตะกอนคลื่นจากทะเลที่พัดเอาทรายมาทับถมกันเป็นเวลานานร้อยปี และยาวนานไปกับทะเล จึงกลายเป็นสันทราย ยาวสุดลูกหูลูกตา ชาวบ้านที่มาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน มักจะแสวงหาพังหรือหนองน้ำบนสันทราย สำหรับใช้เพื่อการบริโภคอุปโภค ที่ได้มีพังหรือหนองน้ำขนาดใหญ่อยู่ ที่นั่นก็จะมีผู้คนตั้งบ้านเรือนอยู่ เพราะได้ใช้น้ำให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด นอกเหนือ

จากการอาบหรือดื่มแล้ว พังเหล่านี้ยังสามารถใช้เพื่อการเกษตรกรรม เป็นที่จับสัตว์น้ำเช่น หอย ปู ปลา ไปบริโภค เป็นคูเรือหรือเป็นทางออกทะเล และเป็นบ่อเก็บน้ำศักดิ์สิทธิ์เพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้ พังจึงเป็นแหล่งน้ำสำคัญอีกแหล่งหนึ่งสำหรับชาวบ้านที่อยู่บนสันทราย

กล่าวโดยสรุปพังก็คือ แอ่งหรือบ่อหรือหนองน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเกิดจากการขุดเพื่อเก็บน้ำไว้ดื่มและอาบ หรือนำน้ำไปใช้ในการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของคนในถิ่นนั้น บางพังมีขนาดใหญ่ เป็นที่อยู่อาศัยของกุงหอยปูปลา ซึ่งชาวบ้านสามารถจับมาบริโภคได้ และบางพังใช้เป็นทางออกทะเลหรือเป็นคูเรือได้ ทั้งนี้เข้าใจว่าเดิมเคยเป็นทางน้ำ แต่ได้ต้นเขินหรือขาดช่วงจนกลายเป็นพังก็ได้

ในกรณีชื่อบ้านพังสิงห์ ผู้เฒ่าผู้แก่เล่ากันมาว่า ในหมู่บ้านนี้มีพังหรือตระพังน้ำแห่งหนึ่ง เคยมีงูสิง

*สัมภาษณ์นายบุญล ภิริมาศ อายุ ๕๓ ปี ณ บ้านเลขที่ ๑๕๔/๑ หมู่ที่ ๔ (บ้านแคสูง) ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๐

อาศัยอยู่ ชาวบ้านรุ่นแรกๆ ที่มาใช้น้ำจากฝั้่งนี้นิยมเรียกว่า "พิงสิง" ต่อมาภายหลังได้กลายเป็นชื่อหมู่บ้าน และเขียนสะกดการันต์ผิดเพี้ยนไปเป็น "พิงสิงห์"

กาลเวลาผ่านไปหลายปี มีผู้ผูกนิทานเล่าต่อกันมาว่า บริเวณหน้าวัดพิงสิงห์ปัจจุบันมีฝั้่งน้ำอยู่แห่งหนึ่งใกล้ๆ กับฝั้่งนั้นมีป่าละเมาะซึ่งมีสิงห์อาศัยอยู่ ผู้คนเล่าลือว่าสิงห์ตัวนั้นมีทองคำอยู่ที่ทวาร ผู้ใดต้องการก็ต้องล่่วงที่ทวารสิงห์ ชาวบ้านที่โลกอยากได้ทองคำ ก็พยายามตามล่าสิงห์เพื่อจะล่่วงหาทองคำ สิงห์ตัวนั้นพอรู้ว่าถูกคนตามล่า แทนที่จะสู้กลับหนีแล้ววันหนึ่งก็หนีหายไปใ้พิง ฝั้่งนั้นจึงได้ชื่อว่า "พิงสิงห์" เมื่อผู้คนตั้งบ้านเรือนในละแวกนั้นมากขึ้น ก็พากันเรียกหมู่บ้านนั้นว่า "บ้านพิงสิงห์"

เมื่อทางราชการจัดแบ่งเขตปกครองพื้นที่ตำบลท่าเรือ จึงได้นำเอาชื่อ "พิงสิงห์" มาเป็นชื่อหมู่บ้านนี้สืบมาตราบปัจจุบัน